

в середньому 120,99 г/кг. Дане відношення було більшим порівняно із баранчиками I групи на 24,48 г/кг, або 20,2%. Перевага баранчиків з дуже густою вовною на д густою (III група над II) склала відповідно 13,18 кг, що відповідає 10,9%. Незначна різниця за коефіцієнтом вовновості відмічена між баранчиками I та II групи, яка склала 11,31 г/кг, або 10,5%.

Густота вовни з живою масою має від'ємну низьку кореляцію за всіма дослідними групами. Значення коефіцієнта кореляції коливалося від $-0,05$ до $-0,37$. Кореляційні зв'язки густоти вовни з показниками вовнової продуктивності визначилися наступним чином: настриг немитої та митої вовни, вихід митого волокна характеризувалися позитивною низькою кореляцією в межах 0,04-0,4.

Література

1. Вівчарство України. Монографія. Київ: Аграрна наука, 2017. 614 с.
2. Інструкція з бонітування овець. К., 2003. 155 с.

УДК 636.084

ШЕВЧУК Олег, здобувач вищої освіти III курсу спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
Науковий керівник – **ВЕДМЕДЕНКО Олена**, канд. с.-г. наук, доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Кропивницький, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ГОДІВЛІ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Актуальність. Скотарство – одна з основних галузей тваринництва, що обумовлена широким розповсюдженням великої рогатої худоби в різних природно економічних зонах. Від великої рогатої худоби одержують 99% молока і 40% валової продукції яловичини. За чисельністю велика рогата худоба посідає перше місце серед інших видів сільськогосподарських тварин. Скотарство є джерелом одержання органічних добрив [1]. Інтенсивне молочне тваринництво не можливе без створення міцної кормової бази, що забезпечує повноцінну годівлю худоби протягом усього року. Вибір того чи іншого типу годівлі корів переважно обумовлено економічними міркуваннями: ті культури, які в певній природно-господарській зоні дають найбільш високі врожаї, зазвичай і становлять основу раціону корів [2].

Основна частина. Організація годівлі передбачає використання норм, розроблених науковими установами для різних видів і вікових груп тварин [3]. Годівля за типовими раціонами полегшує заготівлю необхідної кількості кормів з урахуванням їх переваг, організацію збалансованої годівлі і удосконалення її повноцінності. Найбільш бажаним типом, що забезпечує повноцінність годівлі, є поєднання напівсоковитого і малокоцентратного або напівсоковитого і напівкоцентратного. Повноцінність годівлі корів при цих поєднаннях типів напряму залежить

від якості основних кормів (силос, сінаж, сіно) [4]. Програмою годівлі високопродуктивних корів необхідно передбачити потребу та забезпечити поживними речовинами (енергією) та біологічно-активними речовинами (БАР) для підтримки життєдіяльності організму, росту, відтворення та високої молочної продуктивності. За недостатнього рівня годівлі корови не дають великого надою молока, що є причиною нерентабельного і непродуктивного тваринництва. Враховуючи, що у жуйних тварин травлення мікробіологічне, великого значення набуває забезпеченість корів сухою речовиною. Концентрати у загальній структурі раціону повинні становити 45% за енергією, а в період згасання лактації 25–30%. Концентровані корми згодують по 2–2.5 кг за одну даванку. А при наявності кормового столу рівномірно їх змішують з добовим раціоном. Особливо уважно потрібно контролювати раціон за кількістю клітковини – з неї мікроорганізми рубця синтезують оцтову кислоту, яка джерелом жиру [5]. Потреба корів у поживних речовинах значною мірою визначається циклом відтворення, а отже, і лактації. Післяотельний період характеризується високою молочною продуктивністю й відновленням циклічної активності, а період тільності – зменшенням і припиненням продукування молока, а також підвищеною потребою в поживних речовинах для розвитку плода. Тривалий брак у раціоні окремих поживних речовин може привести до ослаблення імунної системи або спричинити схильність до захворювань, які можуть привести до зниження заплідненості тварин. Післяотельні ускладнення, пов'язані з годівлею корів у період сухостою, дають поштовх до зниження відтворної здатності тварин. Ідентифіковано поживні речовини, що мають прямий і опосередкований вплив на відтворну функцію великої рогатої худоби. Головні з них – протеїн, мінеральні речовини (Ca, P, Mg, Mn, Cu, Se, J, Co), вітаміни (A, D, E) і загальне споживання енергії раціону. Забезпечення тварин енергією найбільше впливає на відтворну функцію. Негативний вплив спричиняють як недолік енергії, так і її надлишок [6].

Замінники цільного молока можуть містити молочні й рослинні протеїни. Новонароджене теля здебільшого здатне перетравлювати тільки молочні протеїни, бо виробляє обмежену кількість ензимів, але згодом, з'їдаючи грубий корм, стимулюється розвиток нових ензимів. У віці 3–4 місяці перетравлення молока у сичузі поступово переходить до повного перетравлення рослинного протеїну в рубці. Молочний протеїн виділяють з коров'ячого молока. Такий протеїн найкраще перетравлюється (98–100%) малими тваринами та має добрий амінокислотний склад. У перші тижні життя теляти основне вигодовування має бути тільки молоком. Найпоширенішою сировиною ЗЦМ, що містить молочні протеїни, є сухе знежирене молоко, концентрат сироваткового протеїну, суха делактозна сироватка й суха солодка або кисла сироватка. Уведення в раціон рослинних протеїнів має певні переваги: зменшує витрати, замінюючи

дорогу молочну сировину, та готує кишківник до переходу від молочної фази до фази годівлі грубим кормом [7].

Вода це дуже важливе джерело живлення кожної без винятку тварини в сучасному сільському господарстві. Вона повинна бути доступною для худоби в будь-який час, оскільки виконує життєво важливі функції: відіграє роль розчинника; допомагає транспортувати поживні речовини; підтримує клітинний тиск; сприяє регуляції температури тіла [8].

Висновки. Організація годівлі і балансування раціонів для великої рогатої худоби має велике значення, яке безпосередньо впливає на продуктивність кожної окремо взятої тварини та галузі скотарства загалом. Велику рогату худобу необхідно забезпечити не тільки високоякісними кормами, а також і водопостачанням в достатній кількості питної води. Дуже важливим фактором є організація годівлі телят, тільних корів для отримання здорового потомства.

Література

1. Пешук Л.В. Основи тваринництва і ветеринарно – санітарна експертиза м'яса та м'ясних продуктів: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 400 с.
2. Певна енциклопедія тваринництва / відп. ред. Ю.Д. Бойчук. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. 416 с.
3. Технологія виробництва продукції тваринництва / за ред. О.Т. Бусенка. Київ: Вища освіта, 2005. 496 с.
4. Гайдаєнко О., Чипляка С., Подлесний М., Кравчук О. Типи годівлі, раціони для високопродуктивного стада. *Агробізнес сьогодні*: веб – сайт. URL: <https://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynyystvo/item/8136-typy-hodivli-ratsiony-dlia-vysokoproduktyvnoho-stada.html> (дата звернення: 08.11.2023)
5. Ефективне годування дійних корів — премікс. *УкрЗооВет промпостач*: веб – сайт. URL: <https://ukrzoovet.com.ua/news/utrimannya-ta-godivlya-visokoudiynikh-koriv> (дата звернення: 08.11.2023)
6. Лященко Г. Вплив годівлі на відтворну функцію корів. *Агробізнес сьогодні*: веб – сайт. URL: <https://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynyystvo/item/27368-vplyv-hodivli-na-vidtvornu-funktsiiu-koriv.html> (дата звернення: 08.11.2023)
7. Якісний ЗЦМ для телят. *AGRO TIMES*: веб – сайт. URL: <https://agrotimes.ua/article/yakisnyj-zczm-dlya-telyat/> (дата звернення: 08.11.2023)
8. Рекомендації з напування корів: скільки потрібно води для великої рогатої худоби та як підбирати поїлки. *AVA MARKET Ефективне тваринництво*: веб – сайт. URL: <https://avamarket.com.ua/porady-expertiv/vrh/rekomendacziyi-z-napuvannya-koriv-skilki-potribno-vodi-dlya-velikoyi-rogatoyi-khudobi-ta-yak-pidbirati-poyilki> (дата звернення: 08.11.2023)